

Til Byrådservice

20. december 2019
Side 1 af 9

Besvarelse af 10-dages forespørgsel om ulovlig praksis mht. modtagelsesklasseundervisning

Dorthe Borgkvist i Aarhus Byråd har stillet en række uddybende spørgsmål til rådmanden for Børn og Unge vedrørende undervisningen i modtagelsesklasser.

Både Dorthe Borgkvist og byrådservice er umiddelbart efter modtagelsen blevet orienteret om, at det ikke er muligt at besvare forespørgslen inden for fristen, og at Børn og Unge ville igangsætte den faglige sagsbehandling af spørgsmålene efter møde i Børn og Ungeudvalget den 11. december, hvor emnet også var på dagsordenen. Dette skyldes dels besvarelses omfang, og dels at det i høj grad er de samme – ganske få – medarbejdere, der varetager alle de opgaver som pt. omhandler modtagelsesklasseområdet.

Spørgsmål 1

Det er uklart, hvordan Tranbjergskolens struktur på modtagelsesklasseområdet er. Er alle C- og D spors-klasser udvidede modtagelsesklasser? Og i givet fald, hvad gør man af de 13-årige, der går på C-sporet, men som ikke kan gå i udvidet modtagelsesklasse, og de 14-årige, som er startet på C-sporet som 13-årige, og derfor heller ikke kan gå i udvidet modtagelsesklasse? Hvad gør man ved de 12-årige, der går på B-sporet på Kirketorvet, men som skal være tilknyttet en 6. klasse på Grønløkke? Af forvaltningens svar på mine sidste spørgsmål fremgår det, at elever på C-sporet kun rent undtagelsesvist tilknyttes almindelig klasse. Betyder det, at der er så få almindelige modtagelsesklasseelever på C-sporet, at almindelige og udvidede modtagelsesklasse-elever går i samme klasse?

Besvarelse:

På Tranbjergskolen er der i indeværende skoleår oprettet fire C-trins klasser, hvoraf to af klasserne er udvidede modtagelsesklasser. De

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon:
8940 4713

Direkte e-mail:
lonie@aarhus.dk
gbl@aarhus.dk

Sag: 19/086392-5

Sagsbehandler:
Lone Nielsen
Gitte Bligaard

”almindelige” C-trins klasser har elever fra 7.-9. klassetrin, mens de udvidede C-trins klasser har elever på 8. og 9. klassetrin.

20. december 2019
Side 2 af 9

Herudover er der tre D-trins klasser (10. klassetrin) der også er udvidede modtagelsesklasser. Desuden har skolen én B-trins klasse for elever fra 4.-6. klassetrin.

Generelt ophører basisundervisningen i en modtagelsesklasse, når eleven vurderes at kunne deltage i den almene undervisning med supplerende undervisning i dansk som andetsprog. Der sker løbende en individuel vurdering af, om den enkelte elev vil kunne profitere af udslusning i enkeltfag i almenklasse på den pågældende elevs klassetrin – selvom eleven endnu ikke har basisdanskkompetencer.

Særligt i forhold til B-trins klassen kan det oplyses, at ingen af de pt. 6 elever på 6. klassetrin på nuværende tidspunkt er tilknyttet en almen klasse i enkelte fag, da der for fire af eleverne i stedet arbejdes hen imod udslusning til almenklasse på distriktsskolen. De to sidste elever har kun gået i modtagelsesklassen i få måneder, og udslusningsperspektivet er endnu ikke vurderet grundet elevernes dansksproglige kompetencer.

Spørgsmål 2

Mener forvaltningen, at man på skolerne fortsat inddrager fagligt standpunkt - for elever i almindelige modtagelsesklasser - i vurderingen af, hvorvidt en elev skal udsluses i enkelte fag? Hvis dette er tilfældet, ønskes den lovmæssige hjemmel oplyst.

Besvarelse:

Skolelederens kompetence fremgår af folkeskolelovens § 45 stk. 2, hvoraf det fremgår at ”skolelederen leder og fordeler arbejdet mellem skolens ansatte og træffer alle konkrete beslutninger vedrørende skolens elever”.

Som det også fremgår af Styrelsen for Undervisnings og Kvalitets svar til Aarhus Kommune af 10 maj. 2019¹, sker vurderingen på baggrund af en

---

¹ Svaret findes her: <https://www.aarhus.dk/media/35704/bilag-8-vedr-aarhus-kommunes-undervisning-af-unge-tosprogede-elever-i-modtagelsesklasser.pdf> Se p.18 øverst

20. december 2019
Side 3 af 9

individuel og konkret pædagogisk vurdering af den enkelte elevs sprogstøttebehov. I hvilket omfang det giver mening, at eleven følger undervisningen i almenklasse, afhænger også af andre konkrete faktorer som fx organiseringen, lærernes og det øvrige undervisende personales kompetencer, støttepersoner m.v.

Det er således altid en konkret helhedsvurdering af den enkelte elev, hvorvidt eleven vil kunne profitere af udslusning i enkeltfag i en almenklasse, selvom eleven endnu ikke har basisdanskkompetencer.

Spørgsmål 3

Hvorfor orienteres forældre til elever i modtagelsesklasser kun en gang årligt om deres børns udbytte af undervisningen? Hvorfor får elever i modtagelsesklasser ikke karakterer? Hvilken hjemmel er der til at fritage elever i modtagelsesklasser, der er alderssvarende 8, 9 og 10. klasse for karakterer?

Besvarelse:²

Vedrørende standpunktskarakterer kan det oplyses, at der på 8., 9. og 10. klasses trin gives standpunktskarakterer i alle fag, hvor der skal afholdes prøve, og standpunktskarakterer gives mindst to gange om året. Standpunktskarakterer er udtryk for elevernes faglige niveau på det tidspunkt, karaktererne gives, og standpunktet fastsættes i forhold til de faglige mål, som gælder for faget. Det betyder, at standpunktskarakterer gives ud fra lærerens vurdering af, i hvor høj grad eleven opfylder fagets kompetence-, færdigheds- og vidensmål.

Skolen har med baggrund i en individuel vurdering af eleverne mulighed for at fritage en elev fra prøve, såfremt skolens leder vurderer at eleven ikke har tilstrækkelige dansksproglige kompetencer. Det er skolens vurdering, at dette tilsvarende gælder elevens standpunktskarakterer begrundet i elevens utilstrækkelige danskundskaber.

Alle modtagelsesklasseelever i udskolingen på Tranbjergskolen bliver vurderet 3 gange årligt i elevplan, og trin 3 i HVR^[1] ud fra en faglig, personlig,

---

² Der er taget udgangspunkt i at spørgsmålet refererer til tidligere svar vedrørende Tranbjergskolen

^[1] HVR = 'Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer' – afdækningsmateriale udarbejdet af Undervisningsministeriet.

social og praksisfaglig vurdering. Tranbjergskolen oplyser, at der er modtagelseselever, som har fået standpunktskarakterer i enkelte fag, og at disse indgår i uddannelsesparathedsvurderingen.

20. december 2019
Side 4 af 9

Vedrørende orientering af forældrene omkring deres børns udbytte af undervisningen, kan vi oplyse, at det er skolebestyrelsen på Tranbjergskolen, som har fastlagt principper for forældresamarbejdet. Der afholdes i løbet af skoleåret minimum én skole-hjemsamtale, hvor elevplaner og særlige behov drøftes. Der er dog også altid mulighed for yderligere samtaler ved behov (fx bekymrings-/statusamtaler).

Herudover afholdes der på Tranbjergskolen altid en indslusningsamtale med udgangspunkt i trin 1 i HVR samt en udslusningssamtale med udgangspunkt i trin 3 i HVR ved afslutning af modtagelsesklasse. Samtalen afholdes uanset hvilket tidspunkt på skoleåret eleven starter/ slutter i modtagelsesklassen.

Udover de individuelle forældresamtaler afholdes et fælles forældremøde for hele årgangen, hvor forældrene starter med at være samlet på årgangen for efterfølgende at fortsætte i de enkelte klasser med klassens lærere. Endelig afholdes et særskilt forældremøde for udskolingsklasser med Ungdommens Uddannelsesvejledning, hvor der bliver orienteret om mulighederne i ungdomsuddannelser mv.

Spørgsmål 4

I ministeriets skrivelse står således om undervisning i fysik og 2. fremmedsprog på D-sporet:

“Den valgfrie del af 10. klasse omfatter bl.a. tilbudsfag. Modtagelsesklasse-eleverne skal tilbydes undervisning i fagene dansk, matematik, engelsk, fysik/kemi, tysk og fransk som tilbudsfag. De nævnte fag skal alle elever tilbydes undervisning i, bortset fra tysk/fransk, hvor skolen alene er forpligtet til at give tilbuddet til elever, der har modtaget undervisning i tysk eller fransk i 5.-9. klasse.” Hvilken hjemmel er der til - på Tranbjergskolen - kun at tilbyde fysik og tysk til de elever, der har de faglige og dansksproglige kompetencer til at følge undervisningen i en almindelig 10. klasse, og hvilken hjemmel er der til ikke at tilbyde fransk til de (enkelte) elever, der taler sproget flydende, eller som har modtaget undervisning i faget i deres hjemland?

20. december 2019
Side 5 af 9

Besvarelse:

Tranbjergskolen oplyser, at man udover de obligatoriske fag dansk, engelsk og matematik tilbyder både tysk og fysik/kemi som tilbudsfag på 10. klassetrin. Afgørelser om valg af fag træffes jf. folkeskolelovens §19 d, stk. 8 af eleven i samråd med forældrene og elevens lærere. Via dialog med elev og forældre afklares hvilke forudsætninger, kompetencer og behov eleven har, og hvilke tilbudsfag eleven bedst vil kunne profitere af, og ønsker.

De elever, som ønsker og har kompetencerne til at profitere af undervisningen i faget, tilknyttes undervisningen i almen 10. klasse.

Som nævnt i spørgsmålet skal elever alene tilbydes undervisning i tysk eller fransk, hvis eleven har modtaget undervisning i tysk eller fransk i 5.-9. klasse. Hvis en elev efter en konkret individuel vurdering enten tidligere har modtaget undervisning i tysk eller fransk, eller eventuelt har sproget som modersmål, vil eleven få mulighed for undervisning i faget i almen 10. klasse.

For så vidt angår fransk, fremgår det af folkeskolelovens § 5, stk. 2, at "*hver skole skal udbyde tysk og kan udbyde fransk*". Fra skoleåret 2016/17 oprettede Tranbjergskolen for første gang franskundervisning på 5. klassetrin, og i dag tilbydes franskundervisning således på 5.-8. klassetrin. Skolen har dermed ikke oprettet fransk som tilbudsfag på 10. klassetrin, og er således heller ikke forpligtet til at oprette faget, hvis en elev fra modtagelsesklassen eksempelvis ønsker undervisning i fransk.

Spørgsmål 5

Af et svar på et af mine tidligere spørgsmål til forvaltningen fremgår det, at skolen indstiller elever i 9. klasse til prøve. Ifølge folkeskoleloven er prøven efter 9. klasse obligatorisk, (hvilket betyder, at alle som udgangspunkt er indstillet), Skolelederen kan undtagelsesvist fritage elever fra prøven i enkelte eller alle fag.

Jeg tillader mig at mene, at der er mere end en sproglig forskel på at skulle tage stilling til om en elev skal indstilles, eller om en elev skal fritages fra eksamen. Uden eksamen kan de ikke komme videre i ungdomsuddannelserne. STUK har i sin skrivelse fra 10. maj 2019 udførligt beskrevet, hvordan en fritagelse fra prøve skal foregå. Det er ikke indlysende i forvaltningens

tidligere svar, at skolerne følger denne. Er der foretaget fritagelser? I givet fald ønskes udleveret et anonymiseret eksempel fra Tranbjergskolen.

Der ønskes også udleveret det af forvaltningen udarbejdede skema, som bruges af skolelederne til at dokumentere fritagelser.

20. december 2019
Side 6 af 9

Besvarelse:

For alle elever på 9. klassetrin er prøverne obligatoriske, og man skal som sådan ikke indstilles til prøve, men skoleledelsen kan efter konkret vurdering tage stilling til om eleven skal fritages for prøve.

Ifølge Prøvebekendtgørelsens § 34 kan skolelederen, efter samråd med en elevs forældre og lærere, fritage elever fra en eller flere prøver, hvis eleven er ankommet til Danmark sent i skoleforløbet og ikke har tilstrækkelige dansksproglige kundskaber til at kunne gennemføre prøven. Hvis eleven fritages fra prøve, skal elevens udbytte af undervisningen evalueres på anden vis.

Vi skal desuden gøre opmærksom på, at elever i modtagelsesklasser uden prøvekarakterer i lighed med alle andre unge kan komme videre i en ungdomsuddannelse, hvis de består en optagelsesprøve til den pågældende ungdomsuddannelse.

Det af forvaltningen udarbejdede skema, som kan anvendes af skolerne til at sikre systematisk skriftlig dokumentation for den konkrete vurdering af elevers fritagelse for prøve, vedlægges som bilag. Og herudover vedlægges også et anonymiseret eksempel på en elevs fritagelse fra prøve.

Spørgsmål 6

*Spørgsmålet refererer til svaret på spørgsmål 6 i mine sidste spørgsmålrække. Det er voldsomt bekymrende: Samtidig med at man andet sted i svaret angiver, at stort set alle elever på C- og D-trinnet er indskrevet i **udvidet modtagelsesklasse**, og dermed IKKE skal undervises med henblik på at blive udsluset til almenklasse, men tværtimod skal undervises med henblik på at blive i stand til at gå til prøve i modtagelsesklasseregi, angiver man i svaret på spørgsmål 6, at undervisningen i modtagelsesklassen har til formål at sikre, at eleverne kan følge undervisningen. Mangler der kendskab til forskellen på almindelig modtagelsesklasse og udvidet modtagelsesklasse?*

Forvaltningen bedes opridse formål og regler for henholdsvis modtagelsesklasse og udvidet modtagelsesklasse?

20. december 2019
Side 7 af 9

Besvarelse:

Reglerne om basisundervisning findes i bekendtgørelse nr. 1053 af 29. juni 2016 om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog. Basisundervisningen gives i en af følgende former:

1. Modtagelsesklasser, hvor eleverne i begyndelsen har alle eller en del af deres timer,
2. På særlige hold eller som enkeltmandsundervisning.
3. Udvidede modtagelsesklasser på 8.-10. klassetrin for elever, der er flyttet til Danmark, efter at de er fyldt 14 år.

Basisundervisningen ophører, når eleverne vurderes at kunne deltage i den almindelige undervisning med yderligere undervisning i dansk som andetsprog, og senest efter to års forløb. Begrænsningen på to år gælder ikke for elever, der optages i en udvidet modtagelsesklasse, eller i tilfælde, hvor eleven ikke tidligere har modtaget undervisning i at læse og skrive. Basisundervisningen skal dog under alle omstændigheder ophøre, når det vurderes at en elev vil kunne deltage i almen klasse med yderligere undervisning i dansk som andetsprog, og at dette gælder for elever i såvel modtagelsesklasser som i udvidede modtagelsesklasser.

Det fremgår endvidere af vejledningen "[Organisering af folkeskolens undervisning af tosprogede elever](#)" (afsnit 6, side 28) "*I udvidede modtagelsesklasser vil der skulle arbejdes mere direkte med de mål, som er opstillet for folkeskolens øvrige fag, end i modtagelsesklasser for de yngre elever, da målet for eleverne i udvidede modtagelsesklasser ikke er indslusning i en almindelig klasse. Det er derimod hensigten, at eleverne afslutter folkeskolen i den udvidede modtagelsesklasse.*"

I øvrigt henvises der til yderligere informationer om undervisningen i udvidede modtagelsesklasser i ovennævnte pkt. i vejledningen.

Spørgsmål 7

Spørgsmålet skal ses i forlængelse af spørgsmål 6. På Tranbjergskolen læses fagene kristendomskundskab, samfundsfag, historie, fysik, geografi og

biologi i tre fag: IFU, naturfag og kulturfag. Det virker som en voldsom stor opgave for lærerne at skulle forberede de 15 -16 årige til en 9. klasseprøve efter STUK's anvisninger i brev af 10. maj 2019 i den konstruktion, specielt hvis undervisningen foregår i aldersintegrerede klasser med elever fra 13-16 år, svarende til 7. - 9. klassetrin. Det ønskes oplyst, hvordan opgaven konkret løftes? Da det kan være svært at svare kvalificeret på spørgsmålet inden for fristen af et 10-dages-spørgsmål, vil det i første omgang være tilstrækkeligt, at få udleveret C-sporsklassernes årsplaner i fagene, og klassernes skemaer.

20. december 2019
Side 8 af 9

Besvarelse:

Undervisningen i modtagelsesklasser tilrettelægges så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger, og undervisningsdifferentiering er et centralt element. Elevtallet på 12 elever samt at klassetrinsspændet maksimalt må være på tre klassetrin, giver netop mulighed for en langt højere grad af undervisningsdifferentiering.

Gennem valget af undervisningsmaterialer og emner tilrettelægges undervisningen, således at den fremmer elevernes udvikling inden for forskellige fagområder. Hvis man sammenligner kompetencemålene for fx naturfagene, vil de have dele til fælles, og dermed vil det give mening med ikke-fagopdelt og mere temabaseret undervisning. Den temabaserede undervisning stiller høje krav til lærernes tilrettelæggelse af undervisningen, så det sikres at de enkelte dele i hver af fagene indgår.

Som ønsket vedlægges eksempel på årsplan i forskellige fag fra modtagelsesklasse på C-trinnet, og tilsvarende skema som bilag.

Spørgsmål 8

Skolerne løftede den 1. januar 2019 C-sporets ugentlige timetal til det mindste lovlige. Fik eleverne på C-sporet i den anledning et samlet timetal på 1400 timer i skoleåret, eller blev timetallet kun hævet fremadrettet?

Besvarelse:

Det er korrekt, at henvendelsen til Ombudsmanden førte til, at det ugentlige timetal på C-trinnet på henholdsvis Tranbjergskolen og Tovshøjskolen blev korrigeret pr. 1. januar 2019.

Begge skoler oplyser, at timetallet alene blev hævet fra 1. januar, så det ugentlige minimumstimetal var opfyldt i resten af skoleåret 2018/19.

20. december 2019
Side 9 af 9

Udover de ovenfor nævnte bilag vedlægges også anonymiserede eksempler på elevplaner, parathedsvurderinger og uddannelsesplaner, timeplan og skema for D-trins klasserne, samt oplysninger om antallet af almindelige og udvidede modtagelsesklasser på C- og D- trinnet i kommunen.

Med venlig hilsen

Thomas Medom

/

Martin Østergaard Christensen

Bilag (er samlet i ét dokument):

1. Skema, som kan anvendes af skolerne til at sikre den systematiske skriftlige for dokumentation for den konkrete vurdering af elevers fritagelse for prøve
2. Anonymiseret eksempel på elevs fritagelse fra prøve
3. Anonymiseret eksempel på elevs elevplan fra MinUddannelse
4. Anonymiseret eksempel på elevs statussamtaleark fra HVR
5. Anonymiseret eksempel på elevs uddannelsesparathedsvurdering
6. Anonymiseret eksempel på elevs uddannelsesplan (fra UU)
7. Eksempel på årsplaner i konkrete fag for C-trin klasse (udvidet klasse)
8. Skema for C- og D-trins klasse
9. Timefordelingsplan for C- og D-trins klasser
10. Antal modtagelsesklasser i skoleåret 2019/20